

Posudek bakalářské práce

Jan Rybář: *Kulturní témata jako nový obsah české politiky?*

Jan Rybář se rozhodl ve své bakalářské práci zabývat otázkou, do jaké míry jsou stále více součástí české politiky tzv. kulturní témata. Autor tak učinil skrze obsahovou analýzu volebních programů českých politických stran, které v letech 1998 až 2017 uspěly ve volbách do Poslanecké sněmovny PČR. Všímá si zejména četnosti výskytu kulturních témat v programech politických stran oproti tématům socioekonomickým. Autor dochází k závěru, že teze prosazována některými komentátory a politikology o vyšším zastoupení kulturních témat v českém politickém diskursu nelze zatím potvrdit. Vzhledem k charakteru práce autor pracuje s řadou primárních zdrojů, dokázal ale také shromáždit některé kvalitní sekundární zdroje. Ač se autorovi podařilo alespoň v minimální míře naplnit jeho výzkumný záměr, naráží předkládaná bakalářská práce na řadu úskalí.

Podle mého názoru je poněkud nejasné, proč autor v průběhu práce používá termín kultura a kulturní politika, což, jak sám připomíná, je převzato z prostředí americké politiky (kupodivu, práce se nijak neodvolává na některé zásadní studie z této oblasti). V českém prostředí má ale pojem kultura poněkud jiné konotace, což na řadě míst působí matoucím dojmem. Vhodnější by bylo používat alternativní termíny jako identita nebo politika identity, které jsou zavedené, a také lépe odpovídají tomu, o čem chce autor psát (má to rovněž opodstatnění v proměně společnosti a politiky v demokratických státech po druhé světové válce, zejména pak od konce 60. let 20. století). Rovněž autorovo vymezení jím zkoumaného tématu v první části práce je matoucí, neboť cituje několik autorů, kteří se na zkoumaný problém dívají z různých úhlů pohledu bez toho, aniž by autor jasně řekl, k jakému pojetí „kultury“ se přiklání. Není totiž vždy zřejmé, jak spolu souvisí příchod postmateriálních hodnot, úpadech štěpící socioekonomické linie a nastupující nový populismus.

Výše nastíněné problémy se pak projevují v rámci operacionalizace, kdy autor řadí mezi kulturní témata i některé body, které danou kategorii zbytečně rozšiřují. Například se jedná o decentralizaci, prvky přímé demokracie, transparentnost státní správy, anebo některé aspekty ochrany přírody, které nemají kulturní dopad. Myslím si, že práci by prospělo zúžení „kulturních témat“ pouze na některá z nich, což by autorovi umožnilo je hlouběji analyzovat. Na druhou stranu je třeba brát jako pozitivní, že autor operacionalizaci podrobně představil a důsledně v průběhu práce analyzuje volební programy podle jím zvolené metodiky za posledních 20 let české politické scény.

Z metodologického hlediska autor zvolil obsahovou analýzu, kterou sice stručně představí, vůbec se ale nedozvíme, proč zvolil vzhledem ke svému tématu právě tuto metodu a jaké jsou její případy výhody a nedostatky. Autor v metodologické části tvrdí, že bude kombinovat kvantitativní a kvalitativní přístup, není však jasné, co si pod tím podrobněji představí. Vypadá to, že ve stejné pasáži textu autor naráží na rozdíl mezi pozitivistickým a interpretativním přístupem, nijak dál to ale v textu nerozvádí.

Autor dle mého názoru rezignoval na nějaké hlubší vysvětlení závěrů, ke kterým se dobral. Sice konstatuje, že očekávání některých komentátorů ohledně větší důležitosti kulturních témat v české politice v poslední době není opodstatněné (na základě četnosti výskytu těchto témat v programech politických stran), ale již se nijak nevyjadřuje k tomu, proč tomu tak je. Nabízí se zde otázka, zda je vývoj v ČR typický i pro ostatní evropské demokracie, či zda je něčím specifický. Jsem si vědom toho, že toto nebyl původní záměr autoru, ale je škoda si podobné otázky alespoň neklást, protože se přímo nabízejí.

V práci nenacházíme zásadnější komentář k tomu, jaká je souvislost mezi volební programy a politickou realitou. Je zřejmé, že si autor je tohoto rozporu vědom, ale pokud chci psát obsahu politického diskurzu, je dobré si být vědom zkreslení, které ohledně závěrů výzkumu přináší soustředění se na volební programy, zejména v takové šíři, jak to učinil autor. Tento problém lze vidět na příkladu migrační krize a její důležitost v české politice posledních let. Ač téma migrace bylo v posledních volebních kláních poměrně zásadní, jeho četnost ve volebních programech tomu samozřejmě neodpovídá, i když je to téma kulturní (identitární) se silnou rezonancí ve společnosti i na politické scéně.

Bohužel je třeba říct, že velkou slabinou práce je její jazykové podání. V práci se nachází až příliš mnoho překlepů, chyb v interpunkci a skloňování a také se zde objevují někdy až téměř nečitelně dlouhá (a gramaticky pochybná) souvětí.

Nicméně i přes výše nastíněné nedostatky byl Jan Rybář schopen splnit požadavky kladené na úspěšně zvládnutou bakalářskou práci a já ji proto doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové 13. 8. 2019

Mgr. Stanislav Myšička, Ph. D.